

NOTAE NUMISMATICAE

ZAPISKI NUMIZMATYCZNE

Tom XIII

MUZEUM NARODOWE W KRAKOWIE
SEKCJA NUMIZMATYCZNA
KOMISJI ARCHEOLOGICZNEJ PAN
ODDZIAŁ W KRAKOWIE

Kraków 2018

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Tłumaczenie tekstów oraz korekta językowa native speakerów tekstów
artykułów naukowych oraz recenzji naukowych w tomach XIII (2018) i XIV (2019)
finansowane w ramach umowy 790/P-DUN/2018 ze środków
Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
przeznaczonych na działalność upowszechniającą naukę.

The translation and the proofreading by a native speaker of the texts
of academic articles and reviews in the volumes XIII (2018) and XIV (2019)
financed as part of the Agreement 790/P-DUN/2018 from the funds
of the Ministry of Science and Higher Education allocated for the purpose
of promoting and propagating science.

NOTAE NUMISMATICAE

ZAPISKI NUMIZMATYCZNE

Tom XIII

MUZEUM NARODOWE W KRAKOWIE
SEKCJA NUMIZMATYCZNA
KOMISJI ARCHEOLOGICZNEJ PAN
ODDZIAŁ W KRAKOWIE

Kraków 2018

Komitet naukowy / Scientific Committee:

Prof. Peter van Alfen, Prof. Michael Alram, Prof. Aleksander Bursche, Prof. François de Callataÿ, Dr Karsten Dahmen, Prof. Georges Depeyrot, Dr Haim Gitler, Zofia Gołubiew, Prof. Wiesław Kaczanowicz, Elżbieta Korczyńska, Prof. Katerini Liampi, Prof. Adam Małkiewicz, Prof. Andrew Meadows, Prof. Mariusz Mielczarek, Dr Jiří Militký, Prof. Janusz A. Ostrowski, Prof. Maciej Salamon, Prof. Bernhard Weisser

Redakcja / Editorial Board:

Redaktor / Editor in Chief – Jarosław Bodzek

Zastępca redaktora / Associate Editor – Mateusz Woźniak

Sekretarze / Secretaries – Dorota Malarczyk, Anna Bochnak, Barbara Zając

Redaktor tematyczny / Theme Editor:

Peter van Alfen

Redaktor językowy / Linguistic Editor:

Peter van Alfen

Recenzenci / Reviewers:

Prof. Katarzyna Balbuza, Dr hab. Tomasz Bochnak, Dr Dario Calomino, Dr Karsten Dahmen, Dr Oliver Hoover, Dr Witold Garbaczewski, Dr Adam Kędzierski, Dr hab. Agata Kluczek, Dr Kamil Kopij, Dr Julio M. del Hoyo-Meléndez, Dr Dubravka Ujes Morgan, Dr Kyrylo Myzgin, Dr Ulrike Peter, Dr Adrian Popescu, Prof. Stephen K. Scher, Dr Szymon Tracz, Dr David Wigg-Wolf, Prof. Michel Wiedemann

Redaktorzy prowadzący / Commissioning Editors:

Dorota Malarczyk, Anna Kowalczyk

Tłumaczenia / Translations:

David Daniel

Korekta / Proofreading:

David Daniel, Aedaan Shaw

Projekt graficzny i typografia / Graphic Design and Desk Top Publishing:

Luiza Berdak

Skład i łamanie / Typesetting and Page Layout:

Joanna Słomska

Adres redakcji / Address of the Editorial Office:

Muzeum Narodowe w Krakowie

ul. Józefa Piłsudskiego 12, 31-109 Kraków

tel. (+48) 12 433 58 50

e-mail: notae@mnk.pl

<http://mnk.pl/notae-numismatiae-zapiski-numizmatyczne-1>

Wyłącznie odpowiedzialność za przestrzeganie praw autorskich dotyczących materiału ilustracyjnego ponoszą autorzy tekstów.
Authors of the texts bear the sole responsibility for observing the copyright illustrations.

Wersję pierwotną pisma *Notae Numismatiae – Zapiski Numizmatyczne* jest wersja elektroniczna.

The electronic edition of the *Notae Numismatiae – Zapiski Numizmatyczne* is treated as its original version.

© Muzeum Narodowe w Krakowie i Autorzy, 2018

ISSN 1426-5435

SPIS TREŚCI / CONTENTS

- 9 Od redakcji
10 *From the Editors*

ARTYKUŁY / ARTICLES

- EMANUEL PETAC
13 About the Sarmizegetusa Hoard from 1998 and the Possible Chronology of Burebista's Campaign to the Black Sea Border
O skarbie z Sarmizegetusy z 1998 roku i przypuszczalnej chronologii kampanii Burebisty ku wybrzeżom Morza Czarnego
- HELLE W. HORSNÆS, MALENE REFSHAUGE BECK
37 A Hoard of Republican Denarii from Skellerup, Denmark – A Preliminary Report
Skarb denarów republikańskich ze Skellerup, Dania – uwagi wstępne
- JAROSŁAW BODZEK, RENATA MADYDA-LEGUTKO
53 Coins of the Rulers of Cimmerian Bosphorus Found in Poland
Znaleziska monet władców Bosporu Kimeryjskiego na ziemiach polskich
- EVGENI I. PAUNOV
93 The Start of the Coinage of Philippopolis under Domitian
Początki mennictwa Philippopolis za panowania Domicjana
- SZYMON JELLONEK
101 Roman Foundation Myths on Colonial Coinage
Rzymskie mity założycielskie na monetach kolonialnych
- ARKADIUSZ DYMOWSKI
127 Pseudo-Ancient Pseudo-Coins from Gdańsk. Remarks in the Margins of the Catalog of Finds of Ancient Coins in Medieval and Modern Contexts in Poland
Pseudoantyczne obiekty monetopodobne z Gdańska. Uwagi na marginesie katalogu znalezisk monet antycznych z kontekstów średniowiecznych i nowożytnych z terenu Polski
- BEATA MIAZGA, BORYS PASZKIEWICZ
137 The Metal Content of Selected Polish and Brandenburg Coins from the 14th and 15th Centuries
Metal wybranych monet polskich i brandenburskich z XIV–XV wieku
- HEINZ WINTER
171 Zu den Medaillen des Benvenuto Cellini – Der Bestand des Kunsthistorischen Museums Wien
The Medals of the Benvenuto Cellini in the Collection of the Kunsthistorisches Museum in Vienna
Medale Benvenuto Celliniego z kolekcji Kunsthistorisches Museum w Wiedniu

PAULINA TARADAJ

- 191 *Quo non augustior alter*. A Few Remarks on the Series of Small Medals Issued to Commemorate the Maneuvers of the Saxon Armies at Mühlberg in 1730
"Quo non augustior alter". Kilka uwag na temat serii małych medali wydanych z okazji kampamentu wojsk saskich pod Mühlbergiem w 1730 roku

ZNALEZISKA / FINDS

JAN BULAS, PIOTR N. KOTOWICZ

- 209 New Roman Coin Finds from the Upper San River Basin
Nowe znaleziska monet rzymskich z dorzecza Górnego Sanu

TOMASZ WAGNER, BARBARA ZAJĄC

- 225 New Roman Coin Finds from the Region of Częstochowa
Nowe znaleziska monet rzymskich z okolic Częstochowy

ANNA BOCHNAK, MATEUSZ WOŹNIAK

- 245 Fragment XVI-wiecznego skarbu z Zawiercia – Kromolowa ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie
Part of a 16th-Century Hoard from Kromolów, Zawiercie, from the Collections of the National Museum in Krakow

VARIA

VIERA HUPALO

- 275 Ikonografia przedstawień na medalikach religijnych z grobów w kościele pobernardyńskim w Dubnie na Wołyniu (Ukraina)
The Iconography of Images on Religious Medallions from Graves in the Former Bernardine Church in Dubno, Volhynia (Ukraine)

RECENZJE / REVIEWS

BARBARA ZAJĄC

ARNAUD SUSPÈNE, VINCENT DROST, ANDREW BURNETT,
LAURENT BRICAULT

- 307 *Rome et les provinces. Monnayage et histoire. Mélanges offerts à Michel Amandry*. Numismatica Anatolica 7. Bordeaux: Ausonius éditions: avec le concours de Spink 2017, 463 pages; ISBN 978-2-35613-197-3

KRONIKA / CHRONICLE

MATEUSZ WOŹNIAK

- 315 Kronika Gabinetu Numizmatycznego Muzeum Narodowego w Krakowie (2017)
322 *The Chronicle of the Numismatic Cabinet of the National Museum in Krakow* (2017)

JAROSŁAW BODZEK

331 Kronika Sekcji Numizmatycznej Komisji Archeologicznej Polskiej Akademii Nauk
Oddział w Krakowie (2017)

333 *The Chronicle of the Numismatic Section of the Commission on Archaeology of
the Polish Academy of Sciences (Krakow Branch of the Polish Academy of Sciences)*
(2017)

PAWEŁ GOŁYŹNIAK

335 Conference Report: *Coinage in Imperial Space. Continuity or Change from
the Achaemenid to Hellenistic Kingdoms?* Krakow, 28th June – 2nd July 2017

NEKROLOGI / OBITUARIES

JAROSŁAW BODZEK, MATEUSZ WOŹNIAK

345 Bogumiła Haczewska (4 maja 1943 – 31 grudnia 2017)

350 *Bogumiła Haczewska (4th May 1943 – 31st December 2017)*

357 Bibliografia prac Bogumiły Haczewskiej

Bibliography of Bogumiła Haczewska's Works

HENRYK WOŹNIAKOWSKI

361 Izabella Godlewska de Aranda (18 grudnia 1931 – 12 czerwca 2018)

363 *Izabella Godlewska de Aranda (18th December 1931 – 12th June 2018)*

Bogumiła Haczewska (1943–2017). Muzeum im. Emeryka Hutten-Czapskiego, wrzesień 1995 r. Fot. I. Feldblum
Bogumiła Haczewska (1943–2017). Emeryk Hutten-Czapski Museum, September 1995. Photo: I. Feldblum

Szanowni Państwo,

oddajemy w Państwa ręce tom XIII *Notae Numismaticae – Zapisków Numizmatycznych*. Zgodnie z przyjętym zwyczajem teksty o tematyce międzynarodowej publikujemy w językach kongresowych, a teksty odnoszące się w większym stopniu do zainteresowań czytelnika polskiego w języku polskim. Wszelkie informacje dla autorów oraz archiwalne tomy naszego czasopisma dostępne są na stronie www.mnk.pl.

31 grudnia 2017 roku zmarła Bogumiła Haczewska (1943–2017), emerytowany, wieloletni pracownik i kierownik Gabinetu Numizmatycznego Muzeum Narodowego w Krakowie, znawczyni mennictwa średniowiecznego i gdańskiego, zastępca redaktora i członek komitetu redakcyjnego *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne*. Była osobą mocno zaangażowaną w działalność społeczną: reaktywowała w 1989 roku w Muzeum Narodowym Związek Zawodowy „Solidarność”, działała w Towarzystwie Przyjaciół Muzeum im. Emeryka Hutten-Czapskiego, zakładała Stowarzyszenie Muzealników Polskich, najważniejszą dziś organizację skupiającą pracowników polskich muzeów. Niezwykle pracowita, świadoma odpowiedzialności wynikającej ze sprawowanych przez siebie funkcji, całą sobą oddana była Gabinetowi Numizmatycznemu.

Jej pamięci poświęcamy XIII tom *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne*, nie mając wątpliwości, że czasopismo to nie powstałoby bez jej zaangażowania.

Redakcja

Dear Readers,

It is with great pleasure that we present to you Volume XIII of *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne*. In accordance with our customary practice, all the texts concerned with subjects of international interest or significance have been published in the conference languages, while those of more relevance to Polish readers – in Polish. Information for prospective authors as well as previously published volumes of our journal can be found at www.mnk.pl.

A worker of many years at the Numismatic Cabinet of the National Museum in Krakow and then the cabinet's director before she retired, Bogumiła Haczewska (1943–2017) passed away on December 31, 2017. An expert on medieval coinage and coinage from Gdańsk, Haczewska was deputy editor and a member of the editorial committee of *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne*. Whether she was reactivating the Solidarity labor union at the National Museum in 1989 or busy doing work for the Association of Benefactors of the Emeryk Hutten-Czapski Museum or else putting together the Association of Polish Museologists, the most important organization for employees at Polish museums, Haczewska was heavily engaged in doing social work. An exceptionally hard worker, Haczewska was conscious of the responsibility resulting from the offices she held, giving her whole self to the Numismatic Cabinet.

It is in memory of Bogumiła Haczewska that we dedicate the 13th volume of *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne*, there being no doubt that the journal would never have been created without her full commitment.

The Editors

MATEUSZ WOŹNIAK

Muzeum Narodowe w Krakowie

Kronika Gabinetu Numizmatycznego Muzeum Narodowego w Krakowie (2017)

W 2017 r. zespół Gabinetu Numizmatycznego pracował w składzie: dr hab. Jarosław Bodzek (kierownik, monety starożytne), mgr Anna Bochnak (monety nowożytne, varia i depozyty), mgr Anda Jaworucka-Drath (pieniądz papierowy), mgr Dorota Malarczyk (monety orientalne), mgr Paulina Taradaj (medale) oraz mgr Mateusz Woźniak (monety średniowieczne).

Zbiór Gabinetu Numizmatycznego liczył na koniec 2017 r. 110 834 obiekty, a wraz z depozytami – 117 999. Zasób kolekcji zwiększył się w stosunku do poprzedniego roku o 1330 obiektów.

Wśród nowych nabytków wyróżnia się grupa monet blisko- i dalekowschodnich pochodzących z daru Mirosława Kruszyńskiego. W jego skład wchodzi 12 monet złotych (X- i XI-wieczne dinary Abbāsydów i Fātymidów, podwójne dinary marokańskich Marīnidów z XIII i XIV w., a także fātymidzkie tari bite w sycylijskich mennicach), 5 XII-wiecznych dirhamów Almohadów, 165 srebrnych i brązowych monet islamskich datowanych na okres XVII – początki XIX w. (Turcja osmańska i świat arabski), a także bardzo interesujące srebrne i brązowe monety indyjskie z XVI–XVIII w. (122 szt.) oraz XV-wieczne emisje malajskie.

Spśród cenniejszych, pojedynczych nabytków należy wymienić lidyjską, elektronową hemihęktę z lat 610–650, dar Jannisa Hourmouziadisa. Trzeba nadmienić, że jest to kolejny dar monety należącej do najwcześniejszych emisji greckich (wcześniej J. Hourmouziadis przekazał srebrny stater Krezusa (561–546) z mennicy w Sardes).

Kolekcja monet powiększyła się także o emisje nowożytne z darów ks. Janusza Kołeckiego, Dalii Grimalauskaitė, Macieja Taradaj i Anny Wiczorek-Taraday. Współczesne polskie monety kolekcjonerskie z emisji z 2016 r. przekazał, jak to czyni od wielu lat, Narodowy Bank Polski.

W wyniku hojności Mirosława Kruszyńskiego nowe obiekty w liczbie 245 egzemplarzy zasilły także zbiór medali zagranicznych (głównie XIX-wiecznych francuskich) i medalików religijnych. Kolekcja nowożytnych medali polskich zyskała dzięki przekazaniu do Muzeum Narodowego w Krakowie spuścizny (63 medale i odznaczenia) po Zdzisławie Żygulskim jun. (1921–2015), byłym pracowniku Muzeum Narodowego w Krakowie. Ponadto zbiór ten zasilły dary Szymona Bereski, Lecha Kokocińskiego, ks. Janusza KołECKiego, O. Cyryła Motyla, Pauliny Taradaj, Mateusza Woźniaka i Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego Oddział Kraków.

Kolekcja pieniądza papierowego powiększyła się dzięki darom Mirosława Kruszyńskiego (111 obiektów, w tym banknoty rosyjskie z lat 1918–1937 i niemieckie bony zastępcze), Jacka Budyna, Anny Pawłowskiej, Piotra Suprewicza, Anny Tischner, Mateusza Woźniaka i Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego Oddział Łódź.

Stale rozwija się kolekcja papierów wartościowych, do której trafiły obiekty z darów Leszka Kozirowskiego (31 papierów wartościowych z okresu XIX w. – 1939 r.), ks. Janusza KołECKiego (25 polskich papierów wartościowych z okresu 20-lecia międzywojennego), a także pojedyncze obiekty przekazane przez Piotra Suprewicza, Andrzeja Podczaskiego i Mateusza Woźniaka.

Do zbioru variów została podarowana przez Jacka Orczyka XV-wieczna ołowiana plomba towarowa ze Zgorzelca (?).

Te liczne i cenne dary zostały uzupełnione przez zakup 2 obiektów. Były to gipsowe projekty monet z lat 1924 (projekt zatytułowany „Żniwiarka”) i 1958 (projekt zatytułowany „Górnik”, 10 złotych) wykonane przez Stanisława Popławskiego (1886–1959), rzeźbiarza, profesora Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, na konkursy ogłoszone przez Narodowy Bank Polski.

W 2017 r. Gabinet Numizmatyczny przygotował w Muzeum im. Emeryka Hutten-Czapskiego jedną wystawę czasową „Moneta i imperium. Od Achemenidów po królestwa hellenistyczne”, którą odwiedzający mogli się cieszyć od 29 czerwca 2017 r. Została ona zorganizowana przez Muzeum Narodowe w Krakowie i Muzeum Narodowe w Warszawie, a jej celem było przede wszystkim przedstawienie skomplikowanego obrazu mennictwa od czasów państwa Achemenidów (ok. 550–330 p.n.e.) po królestwa hellenistyczne (ok. 323–30 p.n.e.). Obok obiektów ze zbiorów organizatorów pokazano także monety z wiodących kolekcji publicznych i prywatnych. Kuratorami tej wystawy byli Jarosław Bodzek (MNK) i Andrzej Romanowski (MNW). Ekspozycji towarzyszyło wydawnictwo ich autorstwa zatytułowane *Moneta i imperium. Od Achemenidów po królestwa hellenistyczne* (wersja polsko-angielska), omawiające rozwój mennictwa greckiego od jego początków po czasy hellenistyczne.

Otwarcie wystawy było połączone z międzynarodową konferencją naukową „Coinage in Imperial Space. Continuity or Change from the Achaemenid to Hellenistic

Kingdoms” (28 czerwca – 2 lipca 2017), zorganizowanej wspólnie z Instytutem Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetem Oksfordzkim¹.

Przez cały 2017 r. trwały prace nad XII tomem *Notae Numismaticae – Zapisków Numizmatycznych*, redagowanym przez Jarosława Bodzka, Mateusza Woźniaka, Dorotę Malarczyk, Annę Bochnak i Barbarę Zając (Uniwersytet Jagielloński), do którego artykuły przygotowali Anna Bochnak, Jarosław Bodzek i Mateusz Woźniak (wydanie tomu zaplanowano na 2018 r.). Ponadto Paulina Taradaj i Mateusz Woźniak rozpoczęli przygotowania do wydania publikacji będącej efektem zorganizowanej przez Gabinet Numizmatyczny w 2016 r. I Ogólnopolskiej Konferencji Medalierskiej w Krakowie „Medal i medalierstwo na przestrzeni wieków”.

Kontynuowano prace nad projektami badawczymi realizowanymi w ramach działalności statutowej Muzeum Narodowego w Krakowie i finansowanymi ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego: „Plomby typu drohiczyńskiego w zbiorach MNK” (Anna Bochnak), „Starożytne monety syryjskie w kolekcji Muzeum Narodowego w Krakowie” (Jarosław Bodzek), „Dirhamy dynastii Sāmānidów we wczesnośredniowiecznych skarbach z terenu Polski” (Dorota Malarczyk), „Medale elektorów saskich na tronie polskim (1697–1763) w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie” (Paulina Taradaj) oraz „Najstarsze monety polskie w świetle badań ich składu pierwiastkowego” (Mateusz Woźniak). Jarosław Bodzek i Mateusz Woźniak prowadzili także dalsze prace przy projekcie „Naukowe opracowanie zespołu najstarszych monet polskich” (kierownik projektu: Julio M. del Hoyo-Meléndez, MNK), którego finansowanie zostało zapewnione z Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2013/2014 (moduł badawczy 1.2). Anna Bochnak pracowała przy projekcie „Sfinks słowiańskiej sfragistyki – plomby typu drohiczyńskiego z Czeramna na wschodnioeuropejskim tle porównawczym” (NCN, nr 2013/11/B/HS3/02052 realizowany w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego), Dorota Malarczyk była członkiem zespołu realizującego projekt badawczy Nr 11H 11 019980 „Polskie Skarby Wczesnośredniowieczne – Inwentarz. Rejestracja znalezisk monet wczesnośredniowiecznych z obszaru Polski (VI–połowa XII w.)”, finansowanego w ramach modułu badawczego 1.1 programu MNiSW pod nazwą Narodowy Program Rozwoju Humanistyki.

Pracownicy Gabinetu Numizmatycznego brali też udział w wyjazdach studyjnych: Jarosław Bodzek przebywał w Okręgowym Muzeum w Pafos w ramach projektu „Paphos Agora Project”, realizowanego przez Instytut Archeologii UJ, tenże wraz z Dorotą Malarczyk przeprowadził badania archiwalne w Jerozolimie (Izrael), w ramach projektu „Śladami żołnierzy 2 Korpusu Polskich Sił Zbrojnych w Palestynie w latach 1943–1946”, Anna Bochnak opracowywała w Muzeum Historycznym

¹ Więcej na temat konferencji patrz: sprawozdanie Pawła Gołyźniaka w niniejszym tomie.

we Lwowie (Ukraina) plomby typu drohiczyńskiego znajdujące się w tamtejszych zbiorach, a Dorota Malarczyk skarb dirhamów z Josipiwki ze zbiorów Narodowej Galerii Lwowskiej (Ukraina).

Sezon konferencyjny otworzyła Paulina Taradaj, która wygłosiła referat „What do John III Sobieski, Augustus II of the House of Wettin and Frederick William II of Prussia have in common, concerning medals?” na międzynarodowej konferencji „Art du puissant, objet multiple: Médailles et jetons en Europe, de la Renaissance à la Première Guerre mondiale” w Paryżu (30.03–1.04.2017). Późną wiosną na Ukrainę udały się Anna Bochnak i Dorota Malarczyk, aby tam na XIV Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Archeologia zachodniej Ukrainy”, Lwów (17–19.05.2017), przedstawić referaty o tytułach (kolejno) „Łuck i fałszerstwa monet Władysława Jagiełły” (przygotowany wspólnie z Mateuszem Woźniakiem) i „Wczesnośredniowieczny skarb dirhamów z okolic Lubomla, w obwodzie wołyńskim (zach. Ukraina) – uwagi wstępne”. Z końcem maja (22–25.05.2017) odbyła się druga edycja konferencji „Numismatica Centroeuropaea”, której gospodarzem było tym razem Brno (Czechy). Tam wyniki swoich badań zaprezentowali: Anna Bochnak, („Ołowiane plomby w zbiorach Gabinetu Numizmatycznego Muzeum Narodowego w Krakowie”), Dorota Malarczyk („Wczesnośredniowieczny skarb srebrny z niezidentyfikowanej miejscowości na Pomorzu”), Mateusz Woźniak („Znaleziska monet z zamku w Chudowie”, wraz z Przemysławem Nocuniem z Uniwersytetu Jagiellońskiego). W Krakowie na międzynarodowej konferencji „Coinage in Imperial Space. Continuity or change from the Achaemenid to Hellenistic Kingdoms” (28 czerwca – 2 lipca 2017) wystąpił Jarosław Bodzek z wykładem „Kings, satraps, local dynasties and cities in Achaemenid imperial space”, a w Zamościu na piątym seminarium „Grody Czerwieńskie – złote jabłko polskiej archeologii. Przeminięło z wiatrem? Wczesnośredniowieczne ośrodki centralne na dzisiejszych obszarach peryferyjnych. Między nauką, ochroną a rewitalizacją” (19–23.09.2017) zaprezentowano referat „Gdzie bije serce polskiej numizmatyki? – projekt Europejskie Centrum Numizmatyki Polskiej w Muzeum Narodowym w Krakowie. Rewitalizacja Muzeum im. Emeryka Hutten-Czapskiego”, którego autorami byli Anna Bochnak, Dorota Malarczyk i Mateusz Woźniak.

Z „pielgrzymką” do Rzymu, w celu wzięcia udziału w 5th Simone Assemani Symposium On Islamic Coinage (29–30.09.2017) udała się Dorota Malarczyk z wystąpieniem na temat „The early-medieval silver hoard from Kąpiel, Greater Poland. Oriental coins”, a następnie, kończąc aktywność Gabinetu Numizmatycznego na tym polu, udała się ona do Lubomla (Ukraina) na Międzynarodową konferencję historyczno-krajoznawczą „Minule i suchasne Volyni ta Polissya. Lyuboml' ta Lyuboml'shchina v ukrayins'kiy ta yevropeys'kiyi istoriyi” (24–25.10.2017). Tam zaprezentowała, przygotowany wspólnie z Oleksandrem Ostapiukiem, referat

„Wczesnośredniowieczny skarb srebrny z okolic Lubomla (Wołyń, zach. Ukraina) – skład i chronologia rozpoznanej części depozytu”.

Ponadto na posiedzeniu naukowym Komisji Prehistorii Karpat Polskiej Akademii Umiejętności Mateusz Woźniak (wraz z Anną Bojęś-Białasik, Dariuszem Niemcem i Jackiem Poleskim) wystąpił z referatem „Średniowieczny kościół i klasztor na Skalce w Krakowie w świetle badań interdyscyplinarnych”, a w Warszawie, na spotkaniu Zespołu Studiów Numizmatycznych Komitetu Nauk Historycznych Polskiej Akademii Nauk wraz z Julio M. del Hoyo-Meléndezem i Martą Matosz (oboje z MNK), zaprezentował „Denary Bolesława Chrobrego i Mieszka II Lambert w świetle badań fizyko-chemicznych”.

Dodatkowo na zebraniach Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego Mateusz Woźniak wygłosił trzy wykłady: „Archeolodzy, dziennikarze i numizmatycy, czyli o kłopotach z pewnym skarbem śląskich brakteatów”, „Ludwik Piotrowicz (1886–1957) – Prezes Towarzystwa Numizmatycznego w Krakowie”, „Co ksiądz Augustin znalazł na żywieckim zamku”.

Poza wspomnianą wyżej konferencją „Coinage in Imperial Space. Continuity or change from the Achaemenid to hellenistic kingdoms”, pracownicy Gabinetu Numizmatycznego zorganizowali ogólnopolską konferencję naukową „Numizmatyka w archiwaliach i starych drukach” (7–8.12.2017). Wystąpiło na niej z referatami 26 prelegentów z 12 ośrodków polskich, a także z Czech i Rosji, a organizatorami byli: Anna Bochnak, Dorota Malarczyk, Mateusz Woźniak i Diana Błońska (Archiwum MNK). Spośród pracowników Gabinetu Numizmatycznego w roli referentów wystąpili: Anna Bochnak („Korespondencja Karola Bołsunowskiego w zasobach Archiwum MNK”), Jarosław Bodzek („Medalion Karinusa z dawnego zbioru Józefa Rzewuskiego”), wykład we współautorstwie z Aleksandrem Bursche), Dorota Malarczyk („Jonas Hallenberg i jego opisanie monet kufickich”) i Mateusz Woźniak („Numizmatyka krakowska w dobie II wojny światowej”).

W ramach popularyzacji numizmatyki kontynuowano cykl wykładów noszący nazwę „Numizmatyka, czyli co?” (9 sezon), w ramach którego wystąpili: Anda Jaworucka-Drath („Bank Polski – historia ilustrowana banknotem”), Jarosław Bodzek („Grociki, delfinki, asy – niezwykle monety znad Morza Czarnego”; „Moneta w starożytnej Grecji”), Dorota Malarczyk („Rozkwit i upadek al-Andalus – mennictwo muzułmańskiej Hiszpanii”), Anna Bochnak („Pieniądz czasów zagłady – monety i banknoty Getta Łódzkiego”), Mateusz Woźniak („„Wszyscy święci« na monetach średniowiecznej Polski”), a po wakacjach ponownie Anda Jaworucka-Drath („Z banknotem przez kraje Bliskiego Wschodu”) i na zakończenie sezonu dwukrotnie Jarosław Bodzek („O początkach monety”; „Krejelki, darejki, siglosy – moneta w państwie Achemenidów”).

Mateusz Woźniak przygotował i przeprowadził warsztaty pod tytułem „Od była do polimerów, czyli o historii pieniądza inaczej” dla osób niewidzących

i niedowidzących w ramach projektu „Dotknij kultury” realizowanego przez Dział ds. Osób Niepełnosprawnych Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Tematyka numizmatyczna była obecna także podczas krakowskiej Nocy Muzeów (19.05.2017), w ramach której Mateusz Woźniak oprowadzał po wystawie „Kolekcja – ewolucja. Wystawa darów dla Gabinetu Numizmatycznego z lat 2000–2016”.

Przeprowadzone zostały ponadto zajęcia z numizmatyki dla studentów III roku archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego (Jarosław Bodzek) i studentów II roku muzeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego (Anna Bochnak, Dorota Malarczyk).

Jarosław Bodzek i Mateusz Woźniak współpracowali z Kołem Naukowym Studentów Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego przy organizacji piątej edycji międzynarodowej konferencji studencko-doktoranckiej „Pecunia omnes vincit” (18–19.05.2017), a także przy organizacji XIV Toruńskich Warsztatów Numizmatyki Antycznej (20–21.10.2017, IV edycja krakowska), których głównym realizatorem jest Fundacja „Traditio Europae”, a patronem przedsięwzięcia Institut für Numismatik und Geldgeschichte, Universität Wien i Polskie Towarzystwo Numizmatyczne.

Mieliśmy też przyjemność gościć i oprowadzać po wystawach w Muzeum im. Emeryka Hutten-Czapskiego członków Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego Oddziały we Wrocławiu, Kielcach, Leżajsku i Krośnie, studentów historii Uniwersytetu w Puli (Chorwacja), uczestników XXII Spotkań Humanistycznych Krajowego Funduszu na rzecz Dzieci, członków Stowarzyszenia Historyków Sztuki Oddział Kraków, studentów II roku Ekonomii na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego.

W 2017 r. odwiedzili nas także, poza uczestnikami organizowanych przez Gabinet Numizmatyczny konferencji naukowych, dr Thomas Faucher z CRNS (IRAMAT/Orleans University) i dr Antonio Crisa z University of Warwick.

BIBLIOGRAFIA PRACOWNIKÓW GABINETU NUMIZMATYCZNEGO ZA ROK 2017

BOCHNAK A. 2016, „Early Medieval Axe-like Iron Bar in the Collection of the Numismatics Room, National Museum in Krakow”, *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* 11: 261–267.

BODZEK J. 2016, „The Coins from the Former Collection of Ignacy Terlecki in the Collection of the National Museum in Krakow”, *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* 11: 91–112.

BODZEK J., ROMANOWSKI A. 2017. *Moneta i imperium. Od Achemenidów po królestwa hellenistyczne*. Wystawa w Muzeum Narodowym w Krakowie czerwiec 2017 – kwiecień 2018 (*Coin and Empire. From the Achaemenids to the Hellenistic Kingdoms*. Exhibition at the National Museum in Krakow, June 2017 – April 2018), Kraków.

BŁOŃSKA D., WOŹNIAK M. 2016, „Numizmatyka w badaniach naukowych i działalności Feliksa Kopyrę”, *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* 11: 281–308.

BUTENT-STEFANIAK B., MALARCZYK D. 2017, „Z zasobów Ossolineum: dziesiątowieczny skarb srebrny z nieznanej miejscowości”, [w:] *Nummi et Humanitas. Studia ofiarowane Profesorowi Stanisławowi Suchodolskiemu w 80 Rocznicę Urodzin*, Warszawa: 255–272.

MALARCZYK D., OSTAPIUK O. 2017, „Wczesnośredniowieczny skarb srebrny z okolic Lubomla (Wołyń, zach. Ukraina) – skład i chronologia rozpoznanej części depozytu”, *Minule i suchasne Vołyni ta Polissya. Lyuboml' ta Lyuboml'shchina v ukrayins'kiy ta yevropeys'kiyi istoriyi. Naukovyy zbirnik*. Vypusk 63, Lutsk: 308–314.

Adres autora:

Mateusz Woźniak
Gabinet Numizmatyczny
Muzeum Narodowe w Krakowie
ul. Piłsudskiego 12, 31-109 Kraków
e-mail: mwozniak@mnk.pl

MATEUSZ WOŹNIAK

National Museum in Krakow

The Chronicle of the Numismatic Cabinet of the National Museum in Krakow (2017)

In 2017, the Numismatic Cabinet had the following staff members: Dr. Hab. Jarosław Bodzek (head of the Cabinet, ancient coinage); Anna Bochnak, M.A. (modern coinage, varia, deposits); Anda Jaworucka-Drath (paper money); Dorota Malarczyk, M.A. (Oriental coinage); Paulina Taradaj, M.A. (medals); and Mateusz Woźniak, M.A. (medieval coinage).

At the end of 2017, the collections of the Numismatic Cabinet consisted of 110,834 pieces (117,999 pieces including deposits). In comparison to the previous year, the overall size of the collections increased by 1,330 pieces.

Among the additions, particular attention should be paid to a group of Middle and Far Eastern coins from a donation by Mirosław Kruszyński. The coinage in this group includes 12 gold coins (10th- and 11th-century dinars from the Abbāsid and Fāṭimid dynasties; Moroccan Maṛīnid double dinars from the 13th and 14th centuries; and Fāṭimid tari struck in Sicilian mints), five 12th-century Almohad dirhams, 165 silver and bronze Islamic coins from the 17th to the 19th centuries (from Ottoman Turkey and the Arabic world), and a set of very interesting silver and bronze Indian coins from the 16th to the 18th centuries (122 pieces) as well as 15th-century Malaysian issues.

With regard to single additions, mention should be made of a Lydian electrum hemihekte from 610–650 BC, a gift from Jannis Hourmouziadis. This is yet another coin from the earliest Greek issues that has been donated to the cabinet (J. Hourmouziadis has already donated a silver stater of Croesus (561–546 BC) from a mint in Sardis).

The modern coin collection also increased in size thanks to gifts from Fr. Janusz Kołecki, Dalia Grimalauskaitė, Maciej Taraday, and Anna Wieczorek-Taraday. As usual, the National Bank of Poland donated contemporary collectors' coins from the bank's 2016 issue.

As a result of Mirosław Kruszyński's generosity, 245 new pieces were added to the cabinet's collection of foreign medals (most of these are 19th-century French medals) and to its collection of religious medallions. The collection of modern Polish medals was added on to thanks to a bequest (63 medals and distinctions) to the National Museum in Krakow from Zdzisław Żygulski Jr. (1921–2015), a former employee at

the museum. The collection was also added on to thanks to gifts from Szymon Bereski, Lech Kokociński, Fr. Janusz Kołecki, Fr. Cyryl Motyl, Paulina Taradaj, Mateusz Woźniak, and the Krakow Branch of the Polish Numismatic Society.

The collection of paper money was added on to thanks to gifts from Mirosław Kruszyński (111 pieces, including Russian banknotes from 1918 to 1937 and German *notgeld* notes), Jacek Budyn, Anna Pawłowska, Piotr Suprewicz, Anna Tischner, Mateusz Woźniak, and the Łódź Branch of the Polish Numismatic Society.

The securities collection grew in size thanks to donations from Leszek Kozirowski (31 securities from the 19th century to 1939) and Fr. Janusz Kołecki (25 Polish securities from the twenty-year interwar period) as well as single-item donations by Piotr Suprewicz, Andrzej Podczaski, and Mateusz Woźniak.

The varia collection was also added on to thanks to the donation, by Jacek Orczyk, of a lead commercial seal from Zgorzelec(?).

These numerous and valuable donations were supplemented by the purchase of two plaster coin projects: one from 1924 (titled “The Harvester”) and one from 1958 (titled “The Miner”, 10 złoty), both of which were executed by Stanisław Popławski (1886–1959), a sculptor and a professor at the Academy of Fine Arts in Krakow. These projects were made for competitions held by the National Bank of Poland.

In 2017, the Numismatic Cabinet prepared one temporary exhibition. Titled: *Coin and Empire. From the Achaemenids to the Hellenistic Kingdoms*, it was open to visitors to the Hutten-Czapski Museum as of June 29, 2017. This exhibition was organized by the National Museum in Krakow and the National Museum in Warsaw, and its goal was, above all, to give an indication of the complicated image of coinage from the age of the Achaemenid state (c. 550–330 BC) to the Hellenistic kingdoms (c. 323–30 BC). Besides the items from the organizers’ collections, the exhibition also featured coins from leading public and private collections. Curated by Jarosław Bodzek and Andrzej Romanowski (the National Museum in Warsaw), the exhibition was also accompanied by a work authored by both of these scholars. A bilingual edition in Polish and English, *Moneta i imperium. Od Achemenidów po królestwa hellenistyczne* (Coin and Empire. From the Achaemenids to the Hellenistic Kingdoms) describes the development of Greek coinage from its beginnings to the Hellenistic period.

The opening of the exhibition was accompanied by an international academic conference. Titled: *Coinage in Imperial Space. Continuity or Change from the Achaemenid to Hellenistic Kingdoms?* (June 28 – July 2, 2017), it was organized together with the Institute of Archeology at the Jagiellonian University and the University of Oxford.¹

¹ For more information on the conference, see the article by Gołyźniak in the present issue.

Work on volume XII of *Notae Numismaticae – Zapisków Numizmatycznych* continued throughout 2017. Edited by Jarosław Bodzek, Mateusz Woźniak, Dorota Malarczyk, Anna Bochnak, and Barbara Zając (Jagiellonian University), volume XII includes articles by Anna Bochnak, Jarosław Bodzek, and Mateusz Woźniak (the volume was published in 2018). Moreover, Paulina Taradaj and Mateusz Woźniak began preparing for publication a work that came out of the First National Conference on Medalllic Art in Krakow in 2016. Organized by the Numismatic Cabinet, the conference was titled: *Medals and Medalllic Art Throughout the Centuries*.

The staff members at the Numismatic Cabinet continued to do work on research projects that are part of the statutory activity of the National Museum in Krakow. Financed by the Ministry of Science and Higher Education, the titles of these projects are as follows: “The Drohiczyn-type Seals in the Collection of the National Museum in Krakow” – research conducted by Anna Bochnak; “The Ancient Syrian Coins in the Collection of the National Museum in Krakow” – research conducted by Jarosław Bodzek; “The Dirhams of the Sāmānid Dynasty in Early-medieval Hoards from the Territory of Poland” – research conducted by Dorota Malarczyk; “The Medals of the Electors of Saxony on the Throne of Poland (1697–1763) in the Collection of the National Museum in Krakow” – research conducted by Paulina Taradaj; and “The Oldest Polish Coins in the Light of an Analysis of their Elemental Composition” – research conducted by Mateusz Woźniak. Jarosław Bodzek and Mateusz Woźniak also continued to do work on the project titled: “The Scientific Analysis and Description of the Assembly of the Oldest Polish Coins” (project manager: Julio del Hoyo Melendez, National Museum in Krakow), which is financed by the National Humanities Development Programme for the years 2013/2014 (research module 1.2). Anna Bochnak did work on the project titled: “The Sphinx of Slavic Sphragistics – Drohiczyn-type Seals in Their East European Context” (NCN, no. 2013/11/B/HS3/02052, conducted at the Institute of Archaeology at the University of Rzeszów), and Dorota Malarczyk was a member of the team doing work on research project no. 11H 11 019980, titled: “Polish Early Medieval hoards – Inventory. Registration of Early Medieval coin hoards in Poland (from 6th to mid-12th centuries”, financed as part of research module 1.1 from the Ministry of Science and Higher Education’s program known as the National Program for the Development of the Humanities.

The staff at the Numismatic Cabinet also took part in study trips. Jarosław Bodzek went to the Paphos District Museum as part of the “Paphos Agora Project”, which is being conducted by the Institute of Archaeology at the Jagiellonian University. Jarosław Bodzek and Dorota Malarczyk together did archival research in Jerusalem, Israel, as part of the project titled: “In the Footsteps of the 2nd Corps of the Polish Armed Forces in Palestine in 1943–1946”. Anna Bochnak did work

on the Drohiczyn-type seals in the collections at the Historical Museum in Lviv, Ukraine, and Dorota Malarczyk did work on the hoard of dirhams from Yosipivka from the collections of the Lviv National Art Gallery in Ukraine.

The conference season was opened by Paulina Taradaj, who gave a paper titled “What do John III Sobieski, Augustus II of the House of Wettin and Frederick William II of Prussia have in common, concerning medals?” at the international conference *Art du puissant, objet multiple: Médailles et jetons en Europe, de la Renaissance à la Première Guerre mondiale* in Paris (March 30 to April 1, 2017). Anna Bochnak and Dorota Malarczyk went to Lviv, Ukraine, in the late spring to give papers at the 14th International Scientific Conference titled *The Archaeology of Western Ukraine* (May 17 to May 19, 2017). Their papers were titled, respectively, “Lutsk and the Coin Forgeries of Władysław Jagiełło” (prepared in collaboration with Mateusz Woźniak) and “The Early Medieval Hoard of Dirhams from the Environs of Luboml, Volyn Oblast (Western Ukraine) – Introductory Remarks”. The end of May (May 22 to May 25, 2017) saw the second edition of the conference titled *Numismatica Centroeuropaea*, which this year took place in Brno (Czechia). Here, Anna Bochnak gave a paper titled: “The Lead Seals in the Collections of the Numismatic Cabinet at the National Museum in Krakow”; Dorota Malarczyk gave a paper titled: “An Early Medieval Silver Hoard from an Unidentified Place in Pomerania”; and Mateusz Woźniak (together with Przemysław Nocuń from the Jagiellonian University) gave a paper titled: “Coin Finds from the Castle in Chudów”. Jarosław Bodzek gave a lecture titled “Kings, Satraps, Local Dynasts and Cities in Achaemenid Imperial Space” at the international conference in Krakow titled *Coinage in Imperial Space. Continuity or Change from the Achaemenid to Hellenistic Kingdoms?* (June 28 to July 2, 2017), and Anna Bochnak, Dorota Malarczyk, and Mateusz Woźniak gave a paper titled “Where is the Heart of Polish Numismatics? – The Project of the European Center of Polish Numismatics in the National Museum in Krakow. The Revitalization of the Hutten-Czapski Museum” at the fifth colloquium in Zamość, titled: *Cherven' Towns – The Golden Apple of Polish Archaeology. Gone with the Wind? The Leading Early Medieval Centers in Today's Periphery Regions. Between Science, Protection, and Revitalization* (September 19 to September 23, 2017).

Dorota Malarczyk went on a “pilgrimage” to Rome to take part in the 5th *Simone Assemani Symposium on Islamic Coinage* (September 29 to September 30, 2017). After representing the Numismatic Cabinet there by giving a presentation titled: “The early-medieval silver hoard from Kapiel, Greater Poland. Oriental Coins”, Ms. Malarczyk then went to Luboml, Ukraine, for an international conference on historical and cultural issues, the title of which was *Minule i suchasne Volyni ta Polissya. Lyuboml' ta Lyuboml'shchyna v ukrayins'kiy ta yevropeys'kiyi istoriyi* (October 24 to October 25, 2017). Here, she gave a presentation that she had prepared

together with Oleksander Ostapiuk and which was titled: “An Early Medieval Silver Hoard from the Environs of Luboml (Volyn, Western Ukraine) – the Contents and Chronology of the Identified Part of the Deposit”.

Moving on, Mateusz Woźniak (together with Anna Bojęs-Białasik, Dariusz Niemiec, and Jacek Poleski) gave a presentation at a session of the Commission on the Prehistory of the Carpathians of the Polish Academy of Learning. The title of this paper was “The Medieval Church and Monastery at Skalka, Krakow, in Light of Interdisciplinary Research”. Then, in Warsaw, at a session of the Team for Numismatic Studies of the Polish Academy of Sciences, he presented a paper, together with Julio M. del Hoyo-Meléndez and Marta Matosz (from the National Museum in Krakow), titled: “The Pennies of Bolesław I the Brave and Mieszko II Lambert in Light of Physico-Chemical Analysis”.

In addition to the presentations above, Mateusz Woźniak also gave three lectures at sessions of the Polish Numismatic Society. These lectures were titled as follows: “Archaeologists, Journalists, and Numismatists: On the Difficulties Associated with a Certain Hoard of Silesian Bracteates”, “Ludwik Piotrowicz (1886–1957) – Chairman of the Numismatic Society in Krakow”, and “What Father Augustin Found at the Castle of Żywiec”.

Besides the conference mentioned above (*Coinage in Imperial Space. Continuity or Change from the Achaemenid to Hellenistic Kingdoms*), the staff at the Numismatic Cabinet organized the National Academic Conference titled *Numizmatyka w archiwaliach i starych drukach* (Numismatics in Archival Materials and Old Prints) (December 7 to December 8, 2017). Twenty-six speakers from twelve centers in Poland, but also from Czechia and Russia, presented papers at the conference, which was organized by Anna Bochnak, Dorota Malarczyk, Mateusz Woźniak, and Diana Błońska (the Archive at the National Museum in Krakow). The following papers were presented by staff members from the Numismatic Cabinet: “The Correspondence of Karol Bołsunowski in the Archive at the National Museum in Krakow” by Anna Bochnak; “A Medallion of Carinus from What Used to Be the Collection of Józef Rzewuski”, a lecture delivered by Jarosław Bodzek and coauthored by Aleksander Bursche; “Jonas Hallenberg and His Description of Kufic Coins” by Dorota Malarczyk; and “Numismatics in Krakow During the Second World War” by Mateusz Woźniak.

As part of our efforts to promote numismatics among the general public, the Numismatic Cabinet continued its cycle of lectures titled: *Numismatics. What is it?* (9th edition), in which the following presentations were given by staff members: “The Bank of Poland – A History Illustrated with Banknotes” by Anda Jaworucka-Drath; “Spearheads, Dolphins, Asses – Unusual Coins from the Coast of the Black Sea” and “Coins in Ancient Greece” by Jarosław Bodzek; “The Rise and Fall of

al-Andalus – the Coinage of Muslim Spain” by Dorota Malarczyk; “Money During the Holocaust – the Coins and Banknotes of the Łódź Ghetto” by Anna Bochnak; and “All the Saints” on the Coins of Medieval Poland” by Mateusz Woźniak. Following the summer holiday, Anda Jaworucka-Drath gave another lecture, this one titled “Banknotes across the Middle East”. Finally, the 9th edition of this lecture series came to an end with two more lectures by Jarosław Bodzek: “On the Origins of Coins” and “Croeseids, Darics, Sigloi – Coins in the Achaemenid State”.

Mateusz Woźniak prepared and then led a series of workshops. Titled “From Cattle to Polymers: A History of Money from a Different Perspective”, these workshops were designated for the blind and visually impaired as part of the project called “Touch Culture”, which is carried out by the Jagiellonian University Disability Support Service.

The topic of numismatics played a role during Krakow’s Museum Night (May 19, 2017), during which Mateusz Woźniak gave a tour of the exhibition *Collection – Evolution. An Exhibition of the Gifts and Donations to the Numismatic Cabinet from the Years 2000–2016*.

Moreover, classes in numismatics were given for third-year archaeology majors at the Jagiellonian University (by Jarosław Bodzek) and second-year museology majors from the University of Rzeszów (by Anna Bochnak and Dorota Malarczyk).

Jarosław Bodzek and Mateusz Woźniak worked together with the Academic Circle of Archaeology Students at the Jagiellonian University in organizing the fifth edition of the international student and doctoral student conference *Pecunia omnes vincit* (May 18 to May 19, 2017) and in organizing the 14th Toruń Ancient Numismatics Workshops (October 20 to October 21, 2017; this was the 4th Krakow edition). The foundation *Traditio Europae* is the main organizer of the workshops, which are under the patronage of the Institut für Numismatik und Geldgeschichte, the Universität Wien and the Polish Numismatic Society.

It was our pleasure to host a number of guests and take them on a tour of the exhibitions at the Hutten-Czapski Museum. These guests included members of the Polish Numismatic Society from the society’s branches in Wrocław, Kielce, Leżajsk, and Krosno; history majors from the University of Pula (Croatia); participants of the 22nd Meetings in the Humanities of the National Fund for Children; members of the Association of Art Historians in Krakow; and second-year students in economics from the Faculty of Management and Social Communication at the Jagiellonian University.

Besides being visited by the participants of the academic conferences organized by the Numismatic Cabinet, we were also paid a visit, in 2017, by Dr. Thomas Faucher from CRNS (IRAMAT/Orleans University) and Dr. Antonio Crisà from the University of Warwick.

BIBLIOGRAPHY OF THE STAFF OF THE NUMISMATIC CABINET FOR
THE YEAR 2017

BOCHNAK, A. 2016. "Early Medieval Axe-like Iron Bar in the Collection of the Numismatics Room, National Museum in Krakow", *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* 11: 261–267.

BODZEK, J. 2016. "The Coins from the Former Collection of Ignacy Terlecki in the Collection of the National Museum in Krakow", *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* 11: 91–112.

BODZEK, J. and ROMANOWSKI, A. 2017. *Moneta i imperium. Od Achemenidów po królestwa hellenistyczne*. Wystawa w Muzeum Narodowym w Krakowie czerwiec 2017 – kwiecień 2018 (*Coin and Empire. From the Achaemenids to the Hellenistic Kingdoms*. Exhibition at the National Museum in Krakow, June 2017 to April 2018), Krakow.

BŁOŃSKA, D. and WOŹNIAK, M. 2016. "Numizmatyka w badaniach naukowych i działalności Feliksa Kopery", *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* 11: 281–308.

BUTENT-STEFANIAK, B. and MALARCZYK, D. 2017. "Z zasobów Ossolineum: dziesiątowieczny skarb srebrny z nieznannej miejscowości". In: *Nummi et Humanitas. Studia ofiarowane Profesorowi Stanisławowi Suchodolskiemu w 80 Rocznicę Urodzin*, Warsaw: 255–272.

MALARCZYK, D. and OSTAPIUK, O. 2017. "Wczesnośredniowieczny skarb srebrny z okolic Lubomla (Wołyń, zach. Ukraina) – skład i chronologia rozpoznanej części depozytu", *Minule i sучasne Во́лїні та Полїсся. Lyuboml' ta Lyuboml'shchina v ukrayins'kiy ta yevropeys'kiy istoriyi. Naukovyy zbirnik*. Vypusk 63, Luts'k: 308–314.

Author's address:

Mateusz Woźniak
Numismatic Cabinet
National Museum in Krakow
12 Piłsudskiego Street, 31-109 Krakow, Poland
e-mail: mwozniak@mnk.pl

Il. 1–2. *Moneta i imperium. Od Achemenidów po królestwa hellenistyczne*. Fot. Mirosław Żak, MNK

Figs. 1–2. *Coin and Empire. From the Achaemenids to the Hellenistic Kingdoms*. Photo by Mirosław Żak, MNK